Z A R Z Ą D Z E N I E

R E G I O N A L N E G O D Y R E K T O R A O C H R O N Y Ś R O D O W I S K A W L U B L I N I E

z dnia ……. r.

w sprawie rezerwatu przyrody „Żmudź”

Na podstawie art. 13 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2026 r. poz. 1315) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Rezerwat przyrody pod nazwą „Żmudź”, zwany dalej „rezerwatem”, obejmuje obszar o powierzchni 43,96 ha, położony na terenie gminy Żmudź, w powiecie chełmskim, w województwie lubelskim.

2. Położenie i przebieg granicy rezerwatu w postaci współrzędnych punktów jej załamania są określone w załączniku nr 1 do zarządzenia.

3. Położenie i przebieg granicy rezerwatu w postaci mapy są określone w załączniku nr 2 do zarządzenia.

§ 2. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie zbiorowisk kserotermicznych z licznymi stanowiskami chronionych gatunków roślin.

§ 3. Określa się następujący rodzaj, typ i podtyp rezerwatu:

1) rodzaj rezerwatu - Stepowy (St);
2) typ i podtyp rezerwatu ze względu na dominujący przedmiot ochrony:
   a) typ - Fitocenotyczny (PFi),
   b) podtyp - zbiorowisk nieleśnych (zn);
3) typ i podtyp rezerwatu ze względu na główny typ ekosystemu:
   a) typ - Łąkowy, pastwiskowy, murawowy i zaroślowy (EŁ),
   b) podtyp - muraw kserotermicznych (mk).

§ 4. Nadzór nad rezerwatem sprawuje Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie.

§ 5. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia[1)].

PROJEKT

[1)] Niniejsze zarządzenie było poprzedzone zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 15 grudnia 1980 r. w sprawie uznania za rezerwaty przyrody (M.P. z 1980 r. Nr 30, poz. 171), które utraciło moc z dniem 1 maja 2004 r. wraz z wejściem w życie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2026 r. poz. 1315) na podstawie art. 161, w związku z art. 157 tej ustawy.

ZAŁĄCZNIKI
DO ZARZĄDZENIA REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W LUBLINIE
Z DNIA …….. R.
W SPRAWIE REZERWATU PRZYRODY „ŻMUDŹ”

Załącznik nr 1 do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony
Środowiska w Lublinie
z dnia …….. r.
w sprawie rezerwatu przyrody
„Żmudź”

POŁOŻENIE I PRZEBIEG GRANICY REZERWATU PRZYRODY „ŻMUDŹ”

Numer punktu załamania granicy	Współrzędne punktów załamania granicy (PL-1992)[2)]	
	X	Y
1	358903,12	827290,69
2	359131,88	827226,66
3	359232,13	827199,40
4	359397,70	827152,25
5	359417,90	827146,63
6	359558,55	827107,56
7	359614,87	827087,77
8	359629,29	827228,11
9	359627,97	827318,96
10	359627,29	827366,87
11	359602,02	827373,68
12	359611,20	827446,63
13	359613,97	827468,52
14	359624,58	827552,82
15	359643,75	827770,59
16	359600,11	827781,59

PROJEKT

[2)] Układ współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992 jest jednym z układów tworzących państwowy system odniesień przestrzennych, o którym mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 3 ust. 5 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2026 r. poz. 1389).

17	359471,02	827814,13
18	359490,64	827868,10
19	359503,97	827904,53
20	359396,15	827932,06
21	359389,32	827933,67
22	359379,83	827936,18
23	359358,95	827941,00
24	359340,27	827946,52
25	359305,34	827957,16
26	359277,36	827964,02
27	359264,35	827967,58
28	359251,13	827971,45
29	359245,76	827972,91
30	359233,80	827975,89
31	359212,37	827981,23
32	359210,61	827981,62
33	359204,88	827983,07
34	359201,84	827983,83
35	359201,22	827983,98
36	359199,05	827984,52
37	359192,39	827986,18
38	359191,77	827986,33
39	359187,91	827987,28
40	359185,93	827987,78
41	359185,89	827987,79
42	359185,83	827987,77
43	359182,51	827986,43
44	359170,03	827971,85
45	359156,92	827956,59
46	359152,22	827951,11
47	359140,91	827927,07

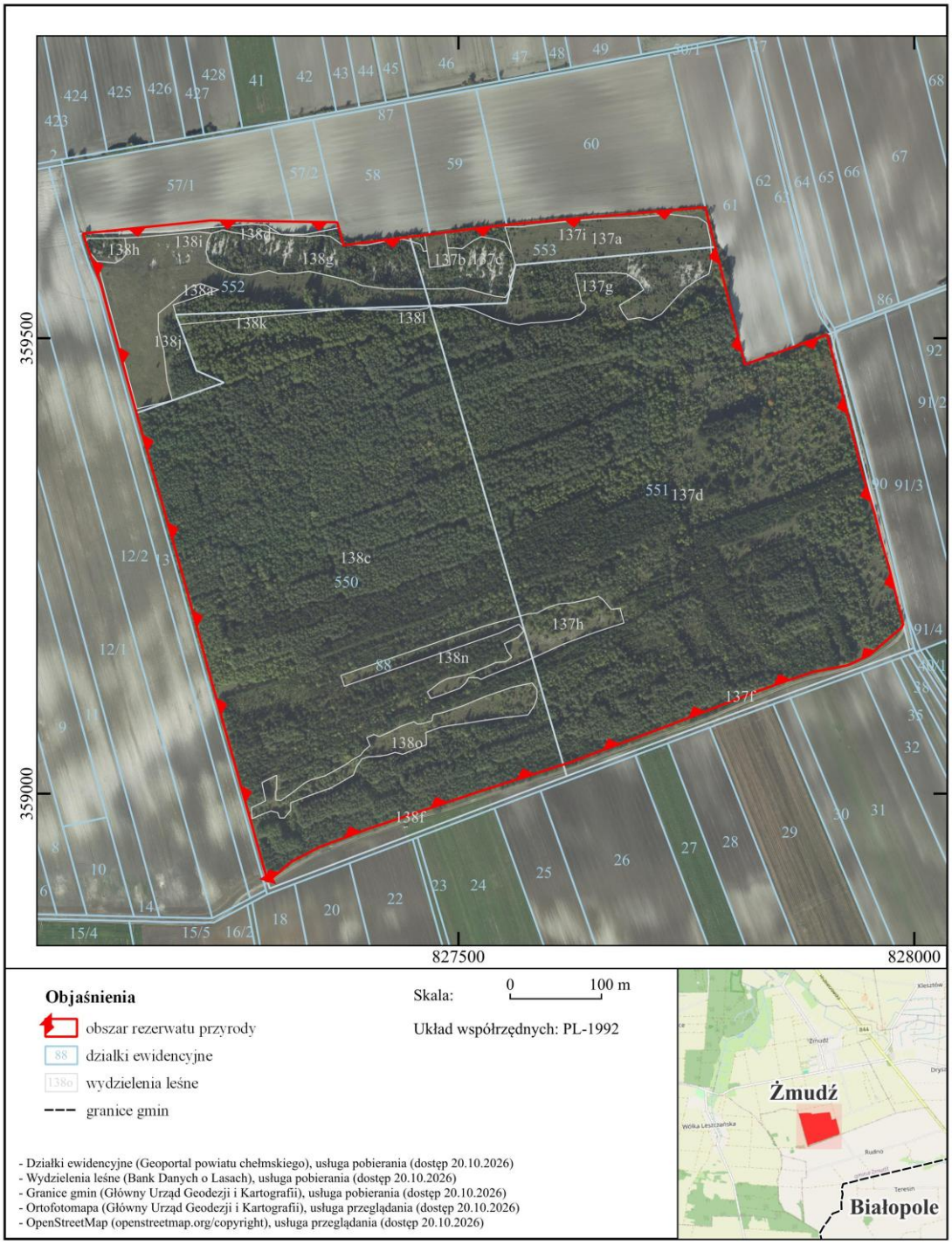
PROJEKT

48	359133,31	827888,03
49	359119,59	827848,02
50	359110,25	827822,31
51	359092,78	827777,39
52	359076,50	827735,14
53	359044,02	827648,62
54	359037,79	827632,10
55	359034,88	827624,28
56	359020,61	827580,10
57	359008,19	827541,27
58	358999,93	827515,65
59	358995,74	827503,72
60	358970,97	827429,73
61	358963,07	827406,29
62	358961,77	827402,41
63	358956,35	827387,82
64	358941,54	827348,07
65	358925,15	827316,53
66	358903,12	827290,69

PROJEKT

Załącznik nr 2 do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony
Środowiska w Lublinie
z dnia …….. r.
w sprawie rezerwatu przyrody
„Żmudź”

POŁOŻENIE I PRZEBIEG GRANICY REZERWATU PRZYRODY „ŻMUDŹ”
W POSTACI MAPY

U Z A S A D N I E N I E

Zgodnie z art. 13 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jedn. Dz. U. z 2026 r. poz. 1315) uznanie za rezerwat przyrody następuje w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska. Zarządzenie określa nazwę rezerwatu, jego położenie lub przebieg granicy i otulinę, jeżeli została wyznaczona, cele ochrony oraz rodzaj, typ i podtyp rezerwatu przyrody, a także sprawującego nadzór nad rezerwatem. Regionalny dyrektor ochrony środowiska, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, po zasięgnięciu opinii regionalnej rady ochrony przyrody, może zwiększyć obszar rezerwatu przyrody, zmienić cele ochrony, a w razie bezpowrotnej utraty wartości przyrodniczych, dla których rezerwat został powołany - zmniejszyć obszar rezerwatu przyrody albo zlikwidować rezerwat przyrody.

Stosownie do art. 131 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jedn. Dz. U. z 2026 r. poz. 670, z późn. zm.), do zadań regionalnego dyrektora ochrony środowiska należy m.in. ochrona i zarządzanie formami ochrony przyrody w zakresie i na zasadach określonych ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Rezerwat przyrody „Żmudź” został ustanowiony zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 15 grudnia 1980 r. w sprawie uznania za rezerwaty przyrody (M.P. z 1980 r. Nr 30, poz. 171), w celu zachowania unikalnych form erozyjnych na stokach zbudowanych ze skał kredowych oraz stanowiska roślin kserotermicznych. Zgodnie z aktem ustanawiającym rezerwat obejmował obszar nieużytków leśnych o powierzchni 5,81 ha położonych w leśnictwie Podlaski Nadleśnictwa Chełm, w gminie Żmudź województwa chełmskiego. W skład rezerwatu weszły oddziały lasu: 137 a, b; 138 a, według oznaczeń przyjętych w planie urządzenia gospodarstwa leśnego na lata 1975-1985.

Ochrona rezerwatowa tego terenu została podtrzymana poprzez obwieszczenie Wojewody Lubelskiego z dnia 7 stycznia 2002 r. w sprawie ogłoszenia wykazu rezerwatów przyrody utworzonych do dnia 31 grudnia 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Lub. z 2002 r. Nr 2, poz. 102).

Według aktualnego podziału administracyjnego rezerwat przyrody „Żmudź” położony jest na obszarze województwa lubelskiego, na terenie gminy Żmudź, w powiecie chełmskim. Obejmuje działki o numerach ewidencyjnych 552 i 553 oraz fragmenty działek 550 i 551,

PROJEKT

położone w obrębie ewidencyjnym Żmudź Kolonia, gmina Żmudź. Działki te pozostają własnością Skarbu Państwa w zarządzenie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe (Nadleśnictwo Chełm).

Zgodnie z Planem Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Chełm na lata 2018-2027, rezerwat przyrody „Żmudź" obejmuje wydzielenia leśne 137a, 137b, 137c, 137g, 137h, 137i, 138a, 138c, 138d, 138g, 138h, 138i, 138j, 138k, 138l, 138n, 138o oraz fragment wydzielenia 137d, położone w leśnictwie Podlaski.

Niniejszy akt prawa miejscowego ma charakter porządkujący, a jednocześnie istotnie powiększa powierzchnię rezerwatu do 43,96 ha. Granica rezerwatu będzie pokrywała się z granicą specjalnego obszaru ochrony siedlisk Żmudź PLH060075, wyznaczonego rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 20 września 2019 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Żmudź (PLH060075) (Dz. U. z 2019 r. poz. 2025). Za zwiększeniem powierzchni rezerwatu przemawiają dogodne warunki siedliskowe związane z płytkim występowaniem skały wapiennej. Dotychczasowe działania ochronne podejmowane w granicach obszaru Natura 2000, ale poza granicami rezerwatu, związane z wycinką drzew i przywracanie otwartego charakteru siedliska, umożliwiły regenerację muraw kserotermicznych z bogatym składem gatunkowym. Dzięki zmianie granic w obszarze rezerwatu znajdzie się m.in. liczna populacja dziewięćsiła popłocholistnego *Carlina onopordifolia.* Przyszłe działania związane z wycinką drzew, przede wszystkim posadzonej przed laty sosny czarnej *Pinus nigra*, umożliwią zwiększenie powierzchni muraw kserotermicznych.

Spośród gatunków charakterystycznych dla zbiorowisk kserotermicznych (zarośli i muraw) występują: aster gawędka *Aster amellus*, kłosownica pierzasta *Brachypodium pinnatum*, chaber driakiewnik *Centaurea scabiosa*, wilczomlecz sosnka *Euphorbia cyparissias*, kostrzewa bruzdkowana *Festuca rupicola*, goryczka krzyżowa *Gentiana cruciata*, len złocisty *Linum flavum*, babka średnia *Plantago media*, szałwia łąkowa *Salvia pratensis*, szałwia okręgowa *Salvia verticillata*, krwiściąg mniejszy *Sanguisorba minor*, ożanka właściwa *Teucrium chamaedrys*, obuwik pospolity *Cypripedium calceolus*, storczyk kukawka *Orchis militaris*, listera jajowata *Listera opata*, podkolan zielonawy *Platanthera chlorantha*, krwawnik panoński *Achillea pannonica*, rzepik pospolity *Agrimonia eupatoria*, dąbrówka kosmata *Ajuga genevensis*, marzanka pagórkowa *Asperula cynanchica*, turzyca sina *Carex flacca*, perz siny *Elymus hispidus*, wiązówka bulwkowa *Filipendula hexapetala*,

PROJEKT

przytulia żółta *Galium verum*, wiechlina spłaszczona *Poa compressa*, krzyżownica czubata *Polygala comosa*, jaskier bulwkowaty *Ranunculus bulbosus*, róża francuska *Rosa gallica*, drakiew żółtawa *Scabiosa ochroleuca*, leniec pospolity *Thesium linophyllon* oraz wspomniany dziewięćsił popłocholistny. Na uwagę zasługują także odsłonięcia kredowe znajdujące się w północnej części rezerwatu. W tej części znajduje się również cmentarz jeńców radzieckich z okresu II wojny światowej.

Wprowadzone zmiany w sposób jednoznaczny określają położenie rezerwatu przyrody „Żmudź" poprzez podanie punktów załamania granicy rezerwatu oraz załącznik mapowy. Akt ustanawiający określał położenie rezerwatu poprzez podanie numerów oddziałów leśnych, które jednak uległy dezaktualizacji. Aktualna powierzchnia rezerwatu odpowiada powierzchni poligonu opisanego współrzędnymi punktów załamania granicy rezerwatu (matematyczna suma pola powierzchni rzutu). Podanie wykazu współrzędnych punktów załamania granicy likwiduje wiele problemów związanych z precyzyjnym określeniem przebiegu granicy rezerwatu, w tym m.in.: dezaktualizacją, trudnościami w odtworzeniu przebiegu granicy i niejednoznaczności we wskazywaniu powierzchni przez podanie numerów wydzieleń leśnych bądź numerów działek ewidencyjnych, gdzie różne metodyki liczenia powierzchni powodują w następstwie rozbieżności (powierzchnia z ewidencji niezgodna z powierzchnią matematyczną, itd.).

Względem aktu ustanawiającego zmieniono cel ochrony rezerwatu przyrody „Żmudź". Z celu ochrony wyłączono aspekt geologiczny obejmujący zachowanie unikalnych form erozyjnych na stokach zbudowanych ze skał kredowych. Zaproponowany cel priorytetowo traktuje ochronę zbiorowisk kserotermicznych, w tym zarośli jałowca pospolitego porastających odsłonięcia kredowe.

Projekt zarządzenia został przedłożony do zaopiniowania Regionalnej Radzie Ochrony Przyrody. Rada na posiedzeniu w dniu …… 2026 roku, pozytywnie zaopiniowała projekt zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie w sprawie rezerwatu przyrody „Żmudź".

Projekt niniejszego aktu prawa miejscowego, na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (tekst jedn. Dz. U. z 2025 r. poz. 428), został uzgodniony przez Wojewodę Lubelskiego pismem z dnia …….. roku, znak ……..…..…. .

PROJEKT